

MINNEN FRÅN 50-TALETS FJÄLLRYGGEN

Av Gunvor Augustsén och dottern Lisbeth Sehlberg Augustsén, Boden

Gunvor berättar:

Det hela började när min man Rolf, som var skogsarbetare, sa att det behövdes en kocka i Fjällryggskojan. Jag tyckte att det lät intressant att pröva på det arbetet, och så skulle ju Rolf bo och jobba där hela vintern. Huset i Bodträskfors kunde vi lämna, eftersom hyresgästerna Iris och Erik Vikström kunde sköta om eldningen.

För mig var fjällryggstiden en härlig tid på många sätt, många härliga människor och många magar, som skulle mättas. Kojan bestod av ett stort kök/allrum med järnspis, ett långt och stort matbord med bänkar som sittplats. Ett stort sovrum med våningssängar för huggarna och kuskarna, ett sovrum för kockan, där både make och dotter fick rum (dottern sov med mig). Sen fanns torkrum för blöta vadmalskläder, här spreds en doft av blött ylle. I torkrummet kunde också seldon torkas, så här kunde det vara ganska fullt. De enda eldstäder, som värmdes i kojan var just järnspisen och en kamin i torkrummet. Stora sovrummet värmdes litet av järnspisens rör som passerade genom rummet.

Det här var ju vintertid, så när vi anlände till kojan tidigt på måndagsmorgon var ju kojan helt utkyld. Det var bara att börja elda, för mannarna måste ju ha något varmt i magen, innan de gick ut till jobbet. Det var mörkt och medan karlarna förberedde sig för arbetet, skulle jag hinna med att förbereda frukost. Frukosten kunde vara ganska stadig, för arbetet var ju tungt, det var ofta potatis/fläsk och så något att värma sig med, t.ex. välling. Kaffepannan hölls alltid varm. Jag lagade tre mål om dagen, som bestod av frukost, middag och så kvällsvard. Det skulle bakas mjukkakor och vetebröd och det gick bra att grädda i järnspisen. Från början hade jag en dålig järnspis, men den byttes ut och i den gräddades mjukkakor faktiskt bättre än i dagens elspisar. Kosten bestod av husmanskost. Det var bruna bönor med fläsk, palt och ärtsoppa med pannkaka. Det var alltid en efterrätt efter middagen, t.ex. fruktsoppa. Till kvällsmat var det gröt eller välling, och så skulle ju mjukkakorna smakas.

Det var ett härligt gäng, som visade stor uppskattning av att få varm och nylagad mat. Det hände ibland, när det var fina vinterdagar, att jag tog den stora kaffepannan på sparken och sökte igen karlarna i skogen. Då hade jag med nybakade hastbullar.

Jag kockade i Fjällryggen under två vintrar och minns särskilt en av vintrarna, som utmärkte sig med ett härligt vinterväder. Då var det måttlig kyla och inte så mycket snö. Det var inte så långa dagar för skogsarbetarna, för dagsljuset varade inte så många timmar. Det gällde att arbeta hårt de timmar ljuset varade, sen bar det av hem till kojans. Det ljus vi hade inomhus kom från fotogenlampan av typen stormlykta. Mina år som kocka var åren 1954 och 1955, och nu är det bara jag och Lisbeth, som finns kvar av dem som syns på bilden.

Nedre raden från vänster:

Rolf Augustsén, Lisbeth Augustsén (dotter), John Eriksson, Nils Öhman (Loyd Hallins fosterfar), Elof Nilsson, Gunvor Augustsén (gift med Rolf), Bror Engström, Frans Öhman (bror till Nils), Axel Jonsson.

Bakre raden från vänster:

Östen Andersson, Valdemar Engström, Adrian Engström (Brors far)

Lisbeth berättar:

Jag fick den stora förmånen att vara med i Fjällryggen, när jag var 5 och 6 år. Det var de två åren innan jag började skolan. Det var makalösa vintrar. Mitt sällskap förutom mamma var på dagarna min hund Dolly.

Jag var mycket utomhus och tog sparken och sökte igen pappa Rolf, som var huggare, eller morfar Frans, som var en av kuskarna. När jag kom till pappa, gjorde han ofta en liten eld, där jag kunde värma mig. Jag hade en brödbit

med mig, som jag värmdde över elden och bjöd sen lavskrikorna, som snabbt var på plats. Dom åt ur mina händer, så jag minns det som roliga händelser.

Många av karlarna var riktiga spjuvrar, och jag minns särskilt Valdemar, som spelade dragspel men också var en riktigt munter lekkamrat. Vi hade häftiga lekstunder på kvällarna, det var ”följa John” och ”siste”, där vi klättrade på både bord och sängar. Morfar Frans var den som förde in mig på mystikens spår, för han berättade om Fjällryggstrollen. Varje kväll skulle jag ligga en stund vid morfar, och då berättade han vad trollen hade haft för sig under dagen. Jag tyckte det var ganska konstigt att han alltid träffade trollen, men aldrig jag, så jag frågade morfar om hans trollberättelser verkligen var sanna: ”Morfar är det här verkligen sant”? Jag visste ju att han var med i Salemförsamlingen i Bodträskfors, så han skulle ju inte ljuga. Han tittade på mig och sa: ”Det är sant”. Jag tror att min morfar förstod hur viktigt det var för mig att få behålla min fantasi, så han höll nog i smyg sina fingrar i kors, eller...

Mamma Gunvor beskriver en månskensnatt, att hon vaknade av ljud utanför kojan. Hon tittade ut genom det lilla fönstret som fanns i kockrummet. Just under backen såg hon att något rörde sig, det såg ut som renar. På morgonen när kuskarna kom till stallet var stalldörren öppen och de både hästarna var borta. Hur hade det här gått till? Hästarna var i stallet kvällen innan, men var nu borta och återfanns i Myrberg. För mig kändes det här inte så märkvärdigt, jag hade ju lyssnat till morfars fantasifulla berättelser. Jag bevarar mina minnen och är rädd om mina fantastiska upplevelser av Fjällryggen.

Några avslutande tankar

En ljum vinterkväll, med härliga färger i blått och pastell. Jag låter då min fantasi smyga in bland träden, där jag ser troll och älva helt i min fantasi som leker för sig själva. Jag låter sinnet leka me' för varje mänska har en fe som gör oss barnsligt veka, vi kan tro på troll och leka. När förvandlingen har flytt och verkligheten tränger på, säg vilka färger ser du då? När din fe har flytt och din fantasi du mist är färgen ofta grå.

Källa:

Anne-Britt Brunnström, Loyd Hallins dotter, sände oss bilden, som hon funnit i sin fars gömmor. Det resulterade i berättelserna.